

واکنش جهانی به کودتا در مصر

سرنگونی دولت محمد مرسی با کودتای ارتش، با واکنش های داخلی و خارجی گسترده ای روبرو شد. درهمین رابطه آمریکا، اتحادیه اروپا، سازمان ملل و دستگاه دیپلماسی کشورمان مواضع مختلفی نشان داده اند.

سرنگونی دولت محمد مرسی با کودتای ارتش، با واکنش های داخلی و خارجی گسترده ای روبرو شد. درهمین رابطه آمریکا، اتحادیه اروپا، سازمان ملل و دستگاه دیپلماسی کشورمان مواضع مختلفی نشان داده اند.

رئیس جمهوری آمریکا با ابراز نگرانی از تحولات جاری در مصر، دستور بازنگری در کمک های مالی به این کشور را صادر کرد.

باراک اوباما رئیس جمهوری آمریکا در اولین واکنش به برکناری محمد مرسی از ریاست جمهوری مصر گفت: انتظار داریم که ارتش از حق تجمعات مسالمت آمیز در مصر حمایت کند.

جن پساکی، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا نیز در پاسخ به اینکه آیا ارتش مصر حق کنار گذاشتن مرسی را از قدرت دارد، گفت: ما در این مناقشه طرف کسی را نمی گیریم. همچنین ژنرال مارتین دمپسی رئیس ستاد مشترک ارتش آمریکا به ارتش مصر در صورتی که سقوط محمد مرسی از قدرت یک کودتا تلقی شود از بابت عواقب آن هشدار داد. همچنین کمیته امور خارجی مجلس نمایندگان آمریکا با صدور اطلاعیه ای از عزل محمد مرسی، رئیس جمهور مصر از قدرت استقبال کرد. جان بولتون، نماینده اسبق آمریکا در سازمان ملل نیز گفت، واشنگتن با بیرون راندن حسنی مبارک، مرتکب یک خطای راهبردی شده است. سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان نیز در واکنش به تحولات جاری در مصر، بر ضرورت تحقق مطالبات مشروع مردم این کشور تأکید کرد و گفت: امیدواریم روند آینده تحولات در فضایی که منافع و مصالح مردم مصر را تأمین کند، ادامه یابد. سید عباس عراقچی سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان با اشاره به تحولات جاری در مصر اظهار داشت: جمهوری اسلامی ایران ضمن اهتمام به تحولات مصر و احترام به خاستگاه سیاسی مردم فهیم، متمدن و تاریخ ساز این کشور، بر ضرورت تحقق مطالبات مشروع آنان تأکید می کند و امیدوار است روند آینده تحولات در فضایی که منافع و مصالح مردم مصر را تأمین کند ادامه یابد و با پیگیری دقیق روند دموکراتیک و حفظ دستاوردهای انقلاب به خواسته آحاد مردم، احزاب، گروه ها و جریانات موثر سیاسی کشور توجه و زمینه مشارکت حداکثری اقشار مختلف مردم و جامعه مدنی مصر فراهم شود. از طرفی، اتحادیه اروپا خواهان بازگشت سریع به دموکراسی در مصر بعد از سرنگونی محمد مرسی به وسیله نیروهای مسلح شد.

ویلیام هیگ، وزیر خارجه انگلیس نیز در بیانیه ای ضمن دعوت به حفظ آرامش در مصر، گفت: اوضاعی خطرناک در مصر کاملاً قابل مشاهده است و من از تمامی گروه ها می خواهم که خویشتن دار باشند. نخست وزیر انگلیس نیز گفت: مداخله نظامی هیچ گاه یک روند دموکراتیک نیست و باید انتقالی دموکراتیک در مصر صورت پذیرد. در این حال، بان کی مون، دبیرکل سازمان ملل نیز در ارزیابی وقایع مصر گفت: دخالت نظامی در امور هر کشوری منبع نگرانی است و باید حکومت مدنی برقرار شود. از دیگر سو، عبدالله بن زاید آل نهیان وزیر خارجه امارات در بیانیه ای اعلام کرد: ارتش بزرگ مصر بار دیگر ثابت کرد که عملاً دژ، حامی و پشتیبان قوی این کشور است که تضمین می کند مصر همچنان کشوری نهادی و قانونمند باقی بماند؛ کشوری که همه اقشار ملت برادر مصر را دربر می گیرد. این در حالی است که، شاه عربستان در پیامی برکناری محمد مرسی و انتخاب عدلی منصور به عنوان رئیس جمهور جدید مصر را به وی تبریک گفت. در چنین شرایطی، احمد داوود اوغلو؛ وزیر خارجه ترکیه اقدام ارتش مبنی بر خلع محمد مرسی از قدرت را اقدامی غیرقابل قبول و یک «#171؛کودتای نظامی»؛ خواند.

در همین حال، میخائیل مالگیلوف، رئیس کمیته امور خارجه در مجلس سنای روسیه اعلام کرد که آنچه که در مصر رخ داد انقلاب نرم بود که احزاب مخالف و گروه های جوانان از آن حمایت کردند و این مسئله بر دیگر کشورهای شاهد بهار عربی تاثیر خواهد گذاشت. حزب کنگره مردمی که حزب رئیس جمهور تونس است نیز با صدور اطلاعیه ای اقدام ارتش مصر مبنی بر عزل رئیس جمهور آن کشور از قدرت را محکوم کرد. همچنین بشار اسد، رئیس جمهوری سوریه در گفت و گو با یک روزنامه سوری اظهار داشت آنچه که در مصر رخ می دهد سقوط چیزی است که از آن به عنوان اسلام سیاسی تعبیر می شود. وی خاطرنشان کرد: کسانی که دین را در سیاست به کار می گیرند یا از دین برای گروهی در مقابل گروه دیگر استفاده می کنند در هر نقطه ای از جهان باشند، سقوط خواهند کرد. اسد خطاب به مرسی افزود: تو هیچ وقت نمی توانی مردم را فریب دهی و هرگز سطح فکر تو به حد ملت مصر که تمدنی هزاران سالانه دارند و یک تفکر قومی عربی روشنی را دنبال می کنند، نمی رسد. آندرس فوگ راسموسن، دبیر کل ناتو نیز اوضاع کشور مصر را بسیار نگران کننده خواند. از سویی، شیخ تمیم بن حمد آل ثانی امیر قطر به عدلی منصور رئیس جمهوری موقت مصر به مناسبت ادای سوگند تبریک گفت. در این حال، گابی اشکنازی، رئیس سابق ستاد مشترک ارتش رژیم صهیونیستی در واکنش به حوادث اخیر مصر و برکناری محمد مرسی، رئیس جمهوری سابق این کشور اعلام کرد: چیزی که از آن به عنوان انقلاب دوم در مصر یاد می شود در حقیقت زمین

جزئیات کودتا

در پی پایان ضرب الاجل 48 ساعته ارتش برای نیروهای سیاسی مصر، فرمانده نیروهای مسلح این کشور با صدور بیانیه‌ای نقشه راه آینده کشور را تعیین کرد که بر اساس آن قانون اساسی تعلیق و محمد مرسی برکنار شد و همچنین رئیس دادگاه قانون اساسی به طور موقت اداره امور کشور را بر عهده گرفت. «عبدالفتاح السیسی؛ وزیر دفاع مصر و فرمانده نیروهای مسلح با انتشار بیانیه‌ای نقشه راه آینده این کشور را ترسیم کرد.

السیسی در بیانیه نیروهای مسلح اعلام کرد: گروه‌های سیاسی که با فرماندهان کل نیروهای مسلح نشست برگزار کردند، درباره نقشه راه به قرار زیر توافق کردند: اول اینکه، قانون اساسی فعلی به صورت موقت تعلیق شد. دوم اینکه رئیس دادگاه عالی قانون اساسی و رئیس دادگاه عالی قانون اساسی اداره امور کشور در مرحله انتقالی تا انتخاب رئیس جمهوری جدید را بر عهده خواهد گرفت. سوم، دعوت مردم به برگزاری زودهنگام انتخابات ریاست جمهوری. چهارم، رئیس دادگاه قانون اساسی حق دارد بیانیه‌های قانون اساسی و قوانین اجرایی لازم برای اداره مرحله انتقالی را صادر کند. پنجم، تشکیل دولت شایسته سالار ملی قوی که از اختیارات لازم برای اداره مرحله انتقالی برخوردار باشد. ششم، تشکیل کمیته‌ای با حضور تمامی طیف‌های سیاسی و با حضور کارشناسان برای بررسی تعدیل‌های قابل اجرا بر قانون اساسی لغو شده. در چنین شرایطی، محمد مرسی در واکنش به بیانیه‌ای از ارتش که وی را از قدرت عزل کرد، این اقدام را کودتایی علیه مشروعیت خود خواند. از سویی، محمد حسنین هیکل نویسنده و تحلیلگر برجسته عرب اعلام کرد، مرسی دو مرتبه السیسی را به حضور پذیرفت اما بار دوم سرنوشت ساز بود و ژنرال السیسی به رئیس جمهوری پیشنهاد داد که خودش را به همه پرس‌مردمی و انتخابات ریاست جمهوری زودهنگام بگذارد اما وی مخالفت کرد. وی اظهار داشت: مرسی دو مرتبه در طول مهلت 48 ساعت داده شده ژنرال عبدالفتاح السیسی وزیر دفاع را به حضور پذیرفت اما با پیشنهاد وی برای برگزاری همه پرس‌مردمی و انتخابات زودهنگام مخالفت کرد زیرا یقین داشت که مقبولیت مردمی وی ضعیف است.

استقرار تانک‌های ارتش

تانک‌ها و خودروهای زرهی ارتش مصر پس از اعلام برکناری رئیس جمهوری این کشور در شهر قاهره مستقر شدند. همچنین نیروهای ویژه ارتش از جمله چتربازان و یگان عملیات ویژه نیز در شهرک النصر استقرار پیدا کردند. بنا بر گزارش‌ها یک منبع نظامی نیز از اعلام حالت فوق العاده در سراسر مصر خبر داد و گفت که تمامی یگان‌های نیروهای مسلح در حالت آماده باش خواهند بود. از دیگر سو و در آستانه آغاز اعتراضات حامیان مرسی، رسانه‌های مصری به نقل از منابع امنیتی از بسته شدن حریم هوایی فرودگاه قاهره خبر دادند. یک منبع آگاه امنیتی تأکید کرد که حریم هوایی بر فراز فرودگاه قاهره به دلیل برگزاری مانورهای نظامی مسدود شده است. سایت خبری بوابه الاهرام نیز گزارش داد که ارتش مصر در جنوب سینا و سوئیس حالت فوق العاده اعلام کرده است. همچنین ارتش مصر در پی خلع محمد مرسی از قدرت، با صدور بیانیه‌ای خواستار پرهیز از انتقام جویی و وحدت ملی و آشتی در مصر شد. ارتش همچنین در این بیانیه بر رد انتقام جویی به منظور برقراری آشتی ملی تأکید کرد.

پایکوبی در «التحریر؛

هزاران نفر از مخالفان رئیس جمهوری مصر پس از اعلام برکناری وی توسط فرمانده نیروهای مسلح این کشور، جشن برگزار کردند. پس از اینکه عبدالفتاح السیسی فرمانده نیروهای مسلح مصر با صدور بیانیه‌ای نقشه راه آینده کشور را بدون محمد مرسی تعیین کرد، هزاران نفر از مخالفان مرسی در میدان التحریر جشن برگزار کردند. جشن در میدان التحریر با آتش بازی و هلهله مخالفان مرسی همراه بود.

بازداشت رهبران

به دنبال بازداشت رهبران اخوان المسلمین مصر یک منبع قضایی در مصر اعلام کرد، تحقیقات درباره اتهامات رئیس جمهوری برکنار شده و هشت تن از دیگر رهبران اخوان المسلمین از روز دوشنبه آغاز می‌شود. یک منبع قضایی مصر اعلام کرد که تحقیقات درباره اتهامات وارده به محمد مرسی و هشت تن از دیگر رهبران اخوان المسلمین از روز دوشنبه آغاز می‌شود. اتهامات وارده به مرسی اهانت به قضات و دستگاه قضایی مصر اعلام شده است. برخی از اعضای ارشد اخوان المسلمین از جمله محمد بدیع، رهبر اخوان المسلمین نیز به اتهام تحریک برای قتل مخالفان مرسی بازداشت شده‌اند. روزنامه الراي کویت نیز به نقل از منابع امنیتی مصر اعلام کرد مرسی به اتهام خیانت به کشور، فرار از زندان و دست داشتن در کشتار مخالفان به زوی به دادگاه کیفری قاهره تحویل داده خواهد شد. همچنین دستگاه‌های امنیتی مصر توانستند محمد مهدی عاکف رهبر سابق گروه اخوان المسلمین را بازداشت کنند. «سعد الکتانتی؛ دبیرکل حزب عدالت و آزادی شاخه سیاسی اخوان المسلمین و «رشاد البیومی؛

معاون رئیس جماعت اخوان المسلمین مصر نیز شدند. همچنین پلیس مصر اعلام کرد که جستجو برای پیدا کردن رهبران اخوان المسلمین و دیگر رهبران اسلامگرای مصر ادامه دارد. یک منبع امنیتی به روزنامه مصری الاهرام اعلام کرد که قرار بازداشت و احضار در حق 300 تن از رهبران اخوان المسلمین صادر شده است. در این حال، منابع خبری مصر گزارش دادند که سعد الکتاتنی و معاون رهبر جماعت اخوان المسلمین به زندان طره منتقل شدند. یک مسئول بلندپایه گروه اخوان المسلمین مصر نیز اعلام کرد که محمد مرسی به تنهایی به زندانی در ساختمان وزارت دفاع این کشور منتقل شده است. از طرفی، شبکه خبری المیادین اعلام کرد که «؛خیرت الشاطر؛ معاون رهبر اخوان المسلمین که از گزینه های اول این جماعت برای نامزدی ریاست جمهوری بود، توسط نیروهای ارتش این کشور دستگیر شده است. از سوی دیگر دستور دستگیری هشام قنديل نخست وزیر مصر نیز صادر شده است.

«؛عصام الحداد؛ معاون مرسی در امور خارجه و «؛ایمن علی؛ سخنگوی رسانه‌ای ریاست جمهوری نیز در مقر کاخ القبه تا اطلاع ثانوی تحت مراقبت شدید قرار دارند. این منبع افزود که برای «؛احمد عبدالعاطی؛ مدیر دفتر مرسی، «؛محمد رفاعة الطهطاوی؛ رئیس دفتر کل مرسی، «؛اسعد شیهه؛ معاون رئیس دفتر وی و «؛خالد القزاز؛ منشی مرسی نیز مکانی در نظر گرفته شده و از انجام هر گونه اقدامی تا اطلاع ثانوی منع شده‌اند. از سوی دیگر برخی منابع آگاه گزارش دادند که نیروهای گارد ریاست جمهوری خانواده مرسی را به یک مکان نامعلوم به دور از مقر اداره گارد ریاست جمهوری در صلاح سالم منتقل کردند.

در همین حال، 9 وزیر منتسب به حزب آزادی و عدالت شاخه سیاسی اخوان المسلمین در اعتراض به عزل مرسی از سمت خود استعفا کردند. روزنامه الاهرام مصر نیز نوشت که محمد مرسی پیشنهاد مسئولان این کشور برای خروج از مصر را رد کرد. در این حال، لیبی با طرح این ادعا که رهبر اخوان المسلمین قصد داشته از مرز متواری شود، مرز مشترک خود با مصر را بست.

فراخوان برای تظاهرات

به دنبال برکناری رئیس جمهوری مصر به دست نظامیان، طرفداران محمد مرسی و اخوان المسلمین با فراخوان عمومی از مردم این کشور خواستند در حمایت از مرسی تظاهرات کنند. ارتش نیز هشدار داده است که با هرگونه ناآرامی برخورد می‌کند. هواداران اخوان المسلمین به ارتش 24 ساعت مهلت دادند مرسی را به عنوان رئیس جمهوری به سمتش بازگرداند. گروه اخوان المسلمین مصر ایجاد دولت پلیسی در مصر را در پی اقدام ارتش در خلع محمد مرسی از قدرت محکوم کرد. گروه اخوان المسلمین در بیانیه خود آورده است: گروه اخوان المسلمین تروریسم دولت پلیسی از طریق بازداشت

چهره های سرشناس خود و حزب عدالت و توسعه و همچنین بستن شبکه های تلویزیونی و یورش به آنها را محکوم کرد. محمد البلتاجی یکی از رهبران اخوان المسلمین مصر نیز خواستار نافرمانی فرماندهان و سربازان ارتش از دستور عبدالفتاح السیسی در برکناری محمد مرسی از سمت رئیس جمهوری شد. در همین حال، ارتش مصر در واکنش به تصمیم طرفداران مرسی برای برگزاری تظاهرات در بیانیه‌ای اعلام کرد که با تنش‌های خیابانی و تخریب اموال عمومی برخورد خواهد کرد. از سوی دیگر، اخوان المسلمین مصر نیز در پایگاه اینترنتی‌اش اعلام کرد: در پی شلیک نیروهای پلیس و ارتش به دهها هزار تن از طرفداران مرسی در استان مطروح تا کنون 10 تن کشته و دهها تن دیگر زخمی شدند.

تلفات جدید

منابع امنیتی و پزشکی مصر اعلام کردند که شمار کشته‌های درگیری‌های پس از عزل مرسی، به 16 تن رسید. بر اساس این گزارش در جریان درگیری بین هواداران مرسی و نیروهای ارتش و پلیس در مقابل ساختمان اداره امنیت المنیا، یک افسر پلیس مورد اصابت گلوله قرار گرفته و کشته شد. پلیس مصر اعلام کرد که ساختمان اداره امنیت هدف حمله قرار گرفته است. همچنین سه نفر از هواداران مرسی در درگیری‌های شهر المنیا کشته و 13 نفر دیگر اعم از هواداران مرسی و سربازان ارتش زخمی شدند.

منابع پزشکی در شهر اسکندریه نیز گفتند که شمار کشته‌ها در درگیری‌های گسترده در این شهر پس از عزل مرسی، به 4 کشته رسید و تعداد زخمی‌ها نیز 150 نفر اعلام شده است. همچنین به دنبال درگیری افراد مسلح با نیروهای ارتش مصر در شبه جزیره سیناء، یک سرباز ارتش مصر کشته و دو تن دیگر زخمی شدند. منابع آگاه در مصر نیز از حمله گروهی ناشناس به دفتر شبکه الجزیره در قاهره و آسیب زدن به آن خبر دادند. از سوی دیگر، مسئولان مصری گذرگاه رفح در مرز نوار غزه با مصر را تا اطلاع بعدی بستند. در همین حال، محمد کامل عمرو وزیر خارجه مصر گفت: ما به جان کری وزیر خارجه آمریکا اطلاع دادیم که آنچه در مصر رخ داده است کودتای نظامی نیست. وزیر خارجه مصر بیان کرد: نقشه راهی که ارتش اعلام کرده است به حضور نظامیان در روند سیاسی

اشاره ای ندارد.

جنیش 171#&؛ تمرّد؛ مصر اعلام کرد که محمد البرادعي را به عنوان نخست‌وزیر دولت انتقالی انتخاب کرده است. این جنیش از مردم مصر خواست تا تحقق خواسته‌های انقلاب در میادین حضور داشته باشند. از سویی، محمد البرادعي در واکنش به عزل محمد مرسي از سوي ارتش مصر تاکید کرد که طرح نقشه راه اعلام شده از سوي وزير دفاع مصر همان تصحيح روند انقلاب بزرگ 25 ژانويه بود. عمرو موسي دبیر کل حزب کنگره و از رهبران جبهه نجات ملی نیز در سخنانی تاکید کرد که مصر جدید به هویت عربي-آفريقايي خود باز خواهد گشت .

از طرفي 171#&؛ عبدالمجيد محمود؛ دادستان کل مصر که بنا بر حکم دادگاه استیناف این کشور به منصب خود بازگشته بود، از ادامه فعالیت در مقام خود عذرخواهی کرد. اتحادیه آفريقا در واکنش به عزل مرسي و انحلال دولت مصر، مشارکت این کشور در تمامی فعالیت‌های این اتحادیه را به تعلیق درآورد. 171#&؛ ادمور کامبودزي؛ دبیرکل شوراي صلح و ثبات اتحادیه آفريقا تاکید کرد که بعد از نشست این شورا بر اساس قوانین این اتحادیه مشارکت مصر در همه فعالیت های اتحادیه تا زمان فعالیت قانون اساسي تعلیق خواهد شد.